

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replikk/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Ingrid Grønli Åm
ingridga@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

LEK: På barnas premisser.

God start for alle

BARNEHAGE

Torbjørn Røe Isaksen

Mange barnehager jobber godt med språk og læring. Ved mine besøk i barnehager i hele landet, har jeg sett flinke barnehagelærere stimulere barna gjennom lek. Samtidig vet vi at kvaliteten på det pedagogiske arbeidet varierer. Barn som trenger tidlig oppfølging risikerer å ikke bli sett, og mange barn begynner i skolen uten å kunne norsk godt nok. I skoleåret 2015-2016 får over åtte prosent av førsteklasingene særskilt norskopplæring. En god del av disse vil trenge ekstra oppfølging også senere i skoleløpet. Det er noe av bakgrunnen for at vi ønsker et mer systematisk arbeid med språk og læring i barnehagene.

Jeg er enig med Anne Greve (Klassekampen 31. mars) i at læring i barnehage skal skje på en måte som styrker barnas selvtilit. Nettopp derfor er vi tydelige i meldingen på at lek og læring skal skje på barnas premisser. Vi skal bygge på det beste i norsk barnehagetradisjon. Barnehagene skal støtte barnas utvikling gjennom omsorg, lek, samspill og samtaler, og det skal skje i både uformelle og formelle situasjoner.

Vi ønsker kort sagt å sikre alle barn en god start i livet. Det får vi til ved at barna leker og lærer sammen med andre barn og dyktige ansatte i barnehagen.

Torbjørn Røe Isaksen,
kunnskapsminister (H)

Børge Brende, Norfund og Yara vil løse sultproblemet med

Norge mot sma

KRONIKK

Mikael Bergius

«Sult er et av verdens største løsbare problemer,» skrev utenriksminister Børge Brende i fjor sommer. Det er helt riktig. Men det er lite sannsynlig at Norges økende fokus på privat sektor og agribusiness vil føre oss noe nærmere løsningen. For mange vil det kanskje bidra til å forverre problemet.

Med norsk støtte utvikler Tanzania i disse dager en såkalt landbrukskorridor i de sørlige delene av landet. The Southern Agricultural Growth Corridor of Tanzania (SAGCOT) er et offentlig-privat samarbeid mellom den tanzanianske staten, donorer, ikke-statlige organisasjoner og noen av verdens største landbrukskonserner. Initiativet bygger på ideen om at en trippel-vinn effekt – mat/fattigdomsreduksjon, miljøbeskyttelse og profitte – kan realiseres ved å se på mat og landbruk som business istedenfor en utviklingsaktivitet. Det offentlige rolle i samarbeidet er derfor å være en tilrettelegger for agribusiness-investeringer i alle deler av verdikjeden, fra jord til bord.

Den norske gjødselgiganten Yara er en av hovedarkitektene bak Tanzanias landbrukskorridor. For Yara, i likhet med andre store landbrukskonserner (Syngenta, Unilever, Monsanto, DuPont, Bayer Crop Science and Nestlé), representerer Afrika «den siste utpost» for agribusiness: et stort underutnyttet marked. Store initiativer som SAGCOT kan bidra til å skape

slike markeder og etterspørsel etter deres produkter og tjenester.

Yara, og andre SAGCOT-partnere, hevder at det er Tanzanias mange småbønder, gjennom økt tilgang til markeder og konsernens produkter (f.eks. såfrø og gjødsel), som er i hjertet av initiativet. Men småbøndene selv ble aldri invitert da strategien skulle utformes. Det gjelder blant annet Tanzanias største organisasjon for småbønder, Mviwata.

I Tanzania har sentrale SAGCOT-aktører hevdet at initiativet kun ønsker å inkludere de «pragmatiske» delene av sivilsamfunnet, mens såkalte «aktivist»-organisasjoner utelates. Mviwata er medlem av den internasjonale småbondeorganisasjonen Via Campesina som kjemper mot den storstilte landbruksindustrialiseringen og agribusiness-ekspansjonen som Norge og andre promoterer i Afrika. Isteden forfekter de alternative investeringer basert på agroøkologisk

landbruk og matsuverenitet. Småbøndene og deres organisasjoner anses som sentrale i SAGCOT, men bare hvis de inntar en «pragmatisk» rolle og innretter seg etter strategier allerede bestemt på høyere nivåer, hovedsakelig i henhold til landbrukskonsernens interesser.

Istedenfor å være pådrivere for endring, er småbøndene redusert til teknologimottakere: Hvis bare Yaras gjødsel-teknologi når ut til mange nok, vil fattigdom og sult være historie!

Virkeligheten er dessverre mer sammensatt enn som så. Det har Statens Investeringfond for Utviklingsland (Norfund) erfart i Tanzanias korridorprosjekt. Under overskriften «Rice Farming to

Help Feed a Nation» beskriver Norfund sin investering i en risplantasje som drives av det britiske selskapet Agrica. Plantasjen har blitt beskrevet som et utstillingsprosjekt i SAGCOT for ansvarlige landbruksinvesteringer som kobler mennesker, miljø og profitte i skjønn harmoni. Det har imidlertid vist seg å være et sterkt misforhold mellom det harmoniske bildet som males opp av Norfund, og lokale småbønders egne beskrivelser.

Småbønder som ble tvangsflyttet for å skape plass til plantasjonen forteller om svært mangelfull kompensasjon og forverrede levevilkår etter at plantasjonen ble etablert. Noen har endt opp med mindre jord enn de hadde før,

mens andre ikke har fått erstatningsjord i det hele tatt. Mange av de bitte små erstatningshusene ble bygget i svært flomutsatte områder med det resultat at husene oversvømmes under regntiden. Noen av småbøndene som var tilknyttet plantasjonen og dermed fikk produksjonslån, ble etter hvert tvunget til å selge eiendeler for å kunne betjene det som var ugunstige lånevilkår. En forsker fra University of Manchester hevder at det i 2014 var rundt 800 kontraktsbønder som ikke maktet å betjene lånene sine og som nå risikerer søksmål fra plantasjonen. Som en av småbøndene fortalte meg da jeg besøkte området i november 2014: «Selskapet